

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای نویسندگان نوشتارهای علمی در فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن علمی فرش ایران

مقاله به آن اشاره شده در پشت مدارک با مداد نوشته شود. جهت عکس‌ها و طرح‌ها با فلش در پشت عکس مشخص شود.

نوشتارها و مقاله‌ها باید در ۴ نسخه تایپ شده با نرم‌افزار Word 2003 در قطع A4 به همراه CD متن و CD تصاویر با فرمت Tif و نام‌های به عنوان سردبیر مجله گلجام (پازیریک) به صندوق پستی مجله: تهران، صندوق پستی ۱۳۱۴۵-۱۳۶۱، فصلنامه گلجام، انجمن علمی فرش ایران و یا نشانی: تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش خیابان شهید دکتر عضدی (آبان شمالی)، ساختمان دانشگاه علامه طباطبایی، طبقه دوم، اتاق ۲۱۸، ارسال شود.

مشخصات نویسنده یا نویسندگان مقاله، به شرح زیر قبل از چکیده نوشته شود.

نام و نام خانوادگی - میزان تحصیلات - رشته تحصیلی - رتبه علمی - آدرس و تلفن - داورنگار یا پست الکترونیک (ابتدا نویسنده مسئول یا عهده‌دار نوشته شود)

ترتیب اجزاء فهرست منابع به شرح زیر است:
کتاب: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار)، عنوان کتاب. نام مترجم یا مصحح. ناشر. محل انتشار.

مقاله: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار)، عنوان کامل مقاله. نام مترجم. نام مجله. دوره. شماره.

ارجاعات به منابع در متن نوشتار شامل نام خانوادگی نویسنده، سال انتشار و شماره صفحه در انتهای نقل مطلب در پرانتز بیاید.

صحت نوشتارهای علمی با نویسنده یا نویسندگان است.

استفاده از مطالب مجله انجمن علمی فرش تنها با ذکر مأخذ، مجاز است.

نشانی پست الکترونیکی:

E_mail: anjomanfarsh@gmail.com

E_mail: anjomanfarsh@yahoo.com

هیأت تحریریه فصلنامه

در این مجله، نتیجه پژوهش‌ها و تجربه‌های علمی در زمینه فرش و زیراندازها و توسعه دانش در این زمینه به ویژه دریکی از موضوعات: طرح و نقش، رنگ‌بندی، رنگ‌ریزی، بافت، مرمت، مواد اولیه، اقتصاد و بازرگانی، مدیریت، تاریخ و فرهنگ، جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی فرش منتشر می‌گردد.

نوشتارهای پژوهشی، تحلیلی، نقد کتاب‌های علمی - هنری و گزارش‌های علمی و هنری در زمینه فرش و زیراندازها نیز پس از داوری و تصویب در هیأت تحریریه قابل انتشار است.

مقاله‌ها باید دارای بخش‌های: چکیده فارسی، واژه‌های کلیدی، مقدمه، متن مقاله، نتیجه، پی‌نوشت‌ها و فهرست منابع و چکیده انگلیسی باشد.

نوشته‌های ارسالی نباید قبلاً در هیچ مجله‌ای به چاپ رسیده باشد. همچنین مقاله‌های ارسالی به این فصلنامه نباید همزمان به مجله دیگری ارائه شده باشد.

نوشتارهای ارسالی ترجیحاً به زبان فارسی باشد. ضمناً در صورتی که به زبان دیگری نیز ارسال شود پس از ترجمه و تصویب هیأت تحریریه به چاپ می‌رسد.

مقالات مستخرج از رساله‌های دکتری یا پایان‌نامه کارشناسی ارشد، پس از تایید نهایی برای چاپ، نیازمند موافقت استاد راهنما به صورت مکتوب به مجله می‌باشد.

پی‌نوشت‌های مقاله (معادل‌های واژه‌ها - اصطلاح‌ها - توضیح‌ها) در متن به ترتیب شماره‌گذاری شده و در پایان مقاله، پیش از فهرست منابع تحت عنوان پی‌نوشت‌ها ارائه شوند.

اندازه نوشتارها باید بین حداقل ۵ و حداکثر ۱۵ صفحه مجله (با احتساب تمام بخش‌های مقاله) باشد.

تصاویر ارسالی باید به طریق رنگی و یا سیاه سفید و در ابعاد ۹ در ۱۴ سانتی‌متر باشد.

شماره عکس‌ها، طرح‌ها، جداول و نمودارها به ترتیبی که در متن

گلجام

فصلنامه علمی پژوهشی انجمن علمی فرش ایران شماره ۱۴ پاییز ۱۳۸۸

۲

گلجام

اینجانب: شغل:

نشانی پستی:

کد پستی: تلفن:

مایل به اشتراک یک دوره یک ساله (۴ شماره) از شماره تا هستم.

هزینه اشتراک یک‌ساله: ۸۰۰۰ تومان

لطفاً فرم اشتراک تکمیل شده را به همراه اصل فیش بانکی شماره حساب جاری ۲۱۰۱۱۰۳۴/۶۴ بانک ملت شعبه قرنی (کد شعبه: ۶۳۲۱۴) در وجه انجمن علمی فرش ایران واریز و به نشانی: تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش خیابان شهید دکتر عضدی (آبان شمالی)، ساختمان دانشگاه علامه طباطبایی، طبقه دوم، اتاق ۲۱۸ یا تهران، صندوق پستی ۱۳۱۴۵-۱۳۶۱ ارسال نمایید.

تلفکس: ۸۱۰۳۲۲۲۹

گلجام

فصلنامه علمی پژوهشی انجمن علمی فرش ایران

صاحب امتیاز: انجمن علمی فرش ایران
سر دبیر: دکتر حبیب‌الله آیت‌اللهی
مدیرمسئول: دکتر محمدتقی آشوری

هیئت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا)

دکتر محمدتقی آشوری
دکتر حبیب‌الله آیت‌اللهی
استاد رضا الله‌داد
دکتر سیدجلال‌الدین بصام
دکتر سیروس پرهام
دکتر امیرحسین چیت‌سازیان
دکتر حسن خاتمی
دکتر کیخسرو سبحه
استاد محمدرضا عابد
دکتر مهرانگیز مظاهری‌تهرانی
دکتر مجید منتظر

عضو هیئت علمی دانشگاه هنر
عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد، دانشگاه تربیت مدرس
مدرس دانشگاه و کارشناس فرش
عضو هیئت علمی مؤسسه آموزش عالی جهاد کشاورزی
محقق فرش و صاحب تألیفات
عضو هیئت علمی دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان
عضو هیئت علمی دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان
محقق و عضو هیئت مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرش
مدرس دانشگاه و کارشناس ارشد مرکز ملی فرش ایران
عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا
عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی امیرکبیر

عضو هیئت علمی دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان

مدیر داخلی: عباس اکبری
ویراستار فارسی و انگلیسی: ابوالفضل توکلی شاندیز

فصلنامه گلجام دارای درجه علمی - پژوهشی بر اساس مجوز شماره ۳/۲۹۱۰/۱۳۵۸ مورخ ۸۳/۱۲/۱۷ از کمیسیون محترم بررسی نشریات علمی کشور - وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری است.

با حمایت:

۲۰۰۰ تومان

کانون
هماهنگی
فناوری فرش
ایران

فهرست مطالب

چه می‌خواهیم بکنیم یا چه می‌بایست بکنیم؟ سردبیر	۵
نشانه‌شناسی قالی محرابی: بازتاب معماری مسجد در نقش فرش مهندس فرزانه فرشیدنیک، دکتر رضا افهمی، دکتر حبیب‌الله آیت‌اللهی	۹
بررسی فرش‌های بازتاب‌یافته بر نگاره‌های شاهنامه بایسنغری دکتر علی‌اصغر شیرازی، داود شادلو	۲۹
خورجین و گونه‌های مختلف آن در استان چهارمحال و بختیاری فرانک کیبیری	۵۷
چگونگی ریشه‌یابی نقوش و طرح‌های موجود بر روی فرش‌های دست‌باف بر اساس مطالعات قوم‌باستان‌شناسی: مطالعه موردی منطقه سیستان دکتر مهدی مرتضوی، مهدی فلاح	۷۵
بررسی طرح‌ها و نقوش قالی‌های قاجار موجود در موزه فرش ایران طیبه صباغ‌پور، دکتر مهناز شایسته‌فر	۹۵
بررسی تأثیر کیفی دستمال نقشه‌ها در طرح و نقش قالی‌های هریس عبدالله میرزایی	۱۲۹
بررسی و تحلیل هندسی فرش‌های محرابی دوره صفویه مهلا تختی، دکتر صمد سامانیان، دکتر رضا افهمی	۱۴۱

به نام آن که جان را فکرت آموخت

چه می‌خواهیم بکنیم یا چه می‌بایست بکنیم؟

من در اینجا به‌ناگزیر از سخن فردوسی (که رحمت بر آن تربت پاکش باد) یاری می‌گیرم که فرمود:

اگر جز به کام من آید جواب من و گرز و میدان افراسیاب

سخن را چنین آغازیدم زیرا: یکی از «فرش‌پیشگان» که گلجام را پیوسته می‌بیند (ولی نمی‌خرد!)، دهان به اعتراض گشود به من که «نوشته‌های شما سبب می‌شود فرش‌های ما از انبارها به خانه‌های مردم نروند. فرش ایران یک سنت است، همه چیزش سنت است و نمی‌توان آنرا تغییر داد و به گونه‌ای دیگر رفتار کرد. در فرش ایران، آنچه که باید ساخته شود، ساخته شده است و آنچه که باید آفریده شود، آفریده شده است. همین سخنان امثال شما سبب شده که فرش‌بافان ما بروند و در کشورهای بیگانه تولید کنند و یا بیگانگان نقشه‌های ما را بازسازی کرده و با تغییراتی اندک بسازند و بفروشند. ما نمی‌توانیم برویم و همه‌ی خانه‌های بیرون از ایران، در کشورهای بیگانه را ببینیم، اندازه‌زنی کنیم، سلایق آنها را بررسی نماییم و رنگ‌های مطابق با ذوق و سلیقه‌ی آنان را به‌کار بریم. پس «هویت ایرانی فرش» کجا می‌رود؟»

گفتم: همه‌ی سخنان شما منطقی و حتی منطبق محض است. ولی، از دوران افلاطون و ارسطو، تاکنون، در زمان‌ها و تمدن‌های مختلف و حتی در تمدن اسلامی و تا هم‌اکنون، بارها و بارها نگره‌های «منطق» به‌هم خورده و درهم ریخته است. زیرا منطق متکی بر «خرد حاکم» زمانه است و هر زمان و هر دورانی خرد ویژه‌ی خودش را دارد. چرا که انسان‌ها متفاوت آفریده شده و آفریده می‌شوند و شما دو برادر را، حتی دو‌گانه یا

«دوقلو»، کمتر می‌باید که به یک گونه بیندیشند، بگویند و به‌کار بندند. پس، بیاید از آنچه که من گفته‌ام چشم‌پوشید و مانند بسیاری از مردم «ادای غربیان» را درآوریم و به گفته‌های آنان استناد کنیم:

لاووازیه، شیمیدان بزرگ فرانسوی معتقد است که: «هیچ چیز ساخته نمی‌شود، هیچ چیز آفریده نمی‌شود، بلکه همه چیز دگردیس می‌گردد». پس، نه بسازیم و نه بیافرینیم، بلکه تنها و تنها دگردیس کنیم. یعنی تحولی/ایجاد نماییم.

اما، خواهان و برادران طراح یا بافنده‌ی فرش: از سویی، تحول، تقلید کورکورانه نیست؛ تحول، سنت‌گرایی و پابندی به قیودات گذشتگان نیست؛ تحول، به هم ریختن آنچه که موجود است در جهت بهبود و/ایجاد نظمی دیگر و خوشایندتر است. اگر حافظ فرمود:

بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم

جهان را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم

و اگر بزرگی دیگر فرمود:

فسانه گشت و کهن شد حدیث اسکندر

سخن نو آر که نو را حلاوتی است دگر

همه سخن از تحول می‌گویند و دگردیس کردن آنچه که موجود است. از سوی دیگر، همه‌ی آگاهی‌ها و اطلاعاتی را که شما می‌خواهید از شیوه‌های زندگی دیگر مردمان جهان بدانید، حتی، اندازه‌ها و معیارهای زندگی، نسبت‌های فضاهای مسکونی،

اندازه‌های وسایل زندگی، و غیره و غیره را می‌توانید در کتاب‌ها و در نشریات مختلف پیدا کنید و از آنها آگاهی یابید. به ویژه، هم‌اکنون که «اطلاع‌رسانی» رایانه‌ای شده است و هر کس می‌تواند از «سیر تا پیازی» را که در دورترین گوشه‌های این جهان خاکی می‌گذرد، بداند:

مشکلی نیست که آسان نشود مرد! باید که هراسان نشود!

آری، اندیشه را به‌کار بندیم، با همدیگر مشورت کنیم که این خود یکی از صفات بارز مؤمنان است. از انتقاد نهراسیم و نقد منتقدان ما را نرنجانند، تنبلی را کنار بگذاریم، و با یک آسیب‌شناسی علمی و بی‌غرضانه، علل رکود یا عدم فروش تولیدهای مان را بررسی کنیم. در تولید شتاب نکنیم، میراث گذشتگان را، بدان‌گونه که هویت ایرانی را ارج گذاریم، دگردیس کنیم و شاهکار به‌وجود آوریم، و با «کنه‌وار چسبیدن» به سنت‌های - در بسیاری موارد پوسیده - شکوه و ناله سر ندهیم که «اوایلا! بازار فرش ایران را کدست»، یا «فرش ماشینی بازار را در دست گرفته است»، و غیره و غیره ...

به امید روزی که هنرمندان و صنعتگران ما در به‌در به دنبال منتقدی باشند که اشکال‌ها و نقاط ضعف کارهایشان را «به رخ آنان بکشند» و کسی، منتقدی را نیابند زیرا همه چیز بر وفق مراد بوده است. ان شاء الله.

ایدون باد!

حبیب‌الله آیت‌اللهی

تصحیح

در مقاله بررسی تطبیقی فرشینه‌های اروپا با گلیم ایران که در شماره ۱۳ مجله گلجام به چاپ رسید، نام آقای دکتر امیرحسین چیت‌سازیان به اشتباه به جای نویسنده مقاله خانم درسا سازگار (دانشجوی کارشناسی ارشد) در ابتدای اسامی آمده که بدین وسیله پوزش می‌خواهیم.

برای آگاهی هنرمندان طرح و نقش فرش ایرانی

مراکز توزیع فصلنامه گلجام

گلجم

فصلنامه
علمی پژوهشی
انجمن علمی
فرش ایران
شماره ۱۴
پاییز ۱۳۸۸

۸

- ۱- گروه‌های فرش و صنایع دستی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی (دولتی و آزاد).
- ۲- ادارات فرش سازمان‌های بازرگانی استان‌ها و مناطق کشور.
- ۳- شعبات شرکت سهامی فرش ایران در سراسر کشور.
- ۴- ادارات میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور و موزه فرش.

به نام آفریننده کیهان و جهانیان
کوتاه سخنی با آفرینندگان طرح‌ها و نقش‌های نوین و دگرده‌سازندگان زیبایی‌شناسی فرش ایران همه باور داریم که هنر فرش، در نوآوری و آفرینش طرح، نقش و رنگ‌آمیزی آن است، به گونه‌ای که زیبا باشد و «لذت دیدار» به بیننده ارمغان بخشد. سال‌های سال است که در نقش‌های فرش ایرانی، دگرگونگی و تحولی ایجاد نشده است [استثنا برای یک دو استاد بزرگوار و فرهیخته که به این اصل پای‌بند هستند] و اگر احیانا استادانی به این کار مبادرت کرده‌اند، از بیم دوستان و همکاران «سنت‌کار» آشکار نکرده‌اند؛ برای مثال، یکی از استادان فرش مشهد که به احتمال زیاد هم اکنون به «لقاءالله» پیوسته است، بیش از یک صد طرح تازه از «گلجام» طراحی کرده است ولیکن در هیچ کدام از فرش‌های او دیده نمی‌شود. هیأت تحریریه مجله «گلجام» بر این اندیشه است که هنرمندان طراح فرش، به‌ویژه جوانان را، به جامعه هنرشناس ایرانی معرفی کند و بشناساند. بنابراین، از هنرمندان طراح فرش که مایل‌اند زندگی‌نامه و نمونه‌های کارهای آنان منتشر و شناسانده شود، یک نسخه از زندگی‌نامه خود، شامل مشخصات شخصی و تصویری از نمونه‌های کارهای خود را (همراه با CD) و با پست پیشتاز یا سفارشی به دفتر مجله ارسال فرمایند و اطمینان کامل داشته باشند که همه حقوق قانونی آنها برای ایشان محفوظ خواهد بود.